

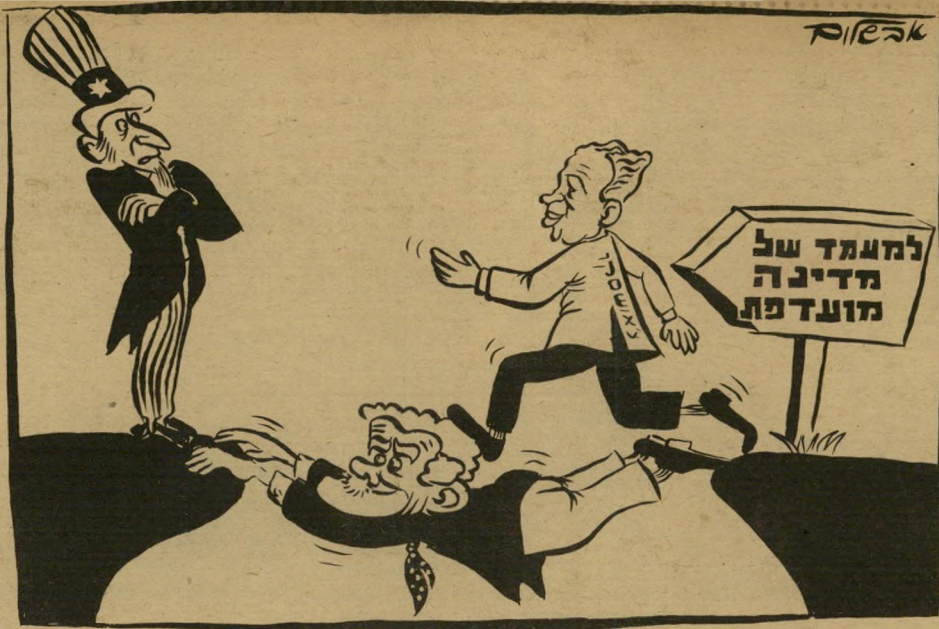
**תליית שני הסמלים
הבריטיים היתה מעשה-טרור
מוכה. הוא גם היה נחזין,
על פי הגיון המחותרת**

בישראל החמה שוררת עונת המלפפונים. העיתונים מיואשים: אין ידיעות, מילבד הוויכוח המשעמם (ראה הלן), והאינסופי על הלביא. התכתשות שיגרתית עם החרדים וסיכוכי-עכונדה. במצב כזה אפשר תמיד להוציא מן המגירה כמה אירועים נשכחים, ולגלות לגביהם גילויים מרעשים. כדרך כלל אלה הם גילויים שכבר התגלו לפני 30 שנה.

השבוע הגיע תורם של שני הסמלים הבריטיים («הסרג'נטים»), שהוצאו להורג על-ידי אצ"ל כתגמול על תליית לוחמי-המחתרת.

הגילוי המרעיש לא חידש הרבה, זה מכבר היה ידוע כי הסמלים שנתפסו נכחו במיקרה, וכי מתו עוד לפני שנתלו על העצים וכפרס ליד נתניה. **הגיון ששוט וברוטאלי**. בכל זאת היתה תועלת באיכוך פרשה עגומה זו, כדי לשפוך אור על הוויכוח האקטואלי על «הטרור הבינלאומי», שכמה מראשי «המחנה הלאומי» הישראלי מצטיינים בו. כדאי לזכור כי הם עצמם, או אבותיהם הנערצים, היו טרוריסטים מובהקים, על פי כל הגדרה אפשרית.

יתכן כי תליית הסמלים היתה הפעולה הבוטה ביותר של המחותרת העברית. יש מקום להנחה שזיא השפיעה יותר מכל פעולה אחרת — ובכלל זה אף פיצוץ המלון המלך דויד

בבעיה כלשהי, מוכרח הדיון ללבוש, כמוקדם או נמאחר, צביון פוליטי. לכאורה זה נמנע בדיון הארוד-ארוך על גורל המטוס לביא. למראית-עין «הוצה הוויכוח את הקווים המיפלאג-תיים». אבל זהו רושם מטעה. כל המעורבים בוויכוח פועלים כעת על פי מניעים מיפלאגתיים, היצוניים ופנימיים כאחד. הדבר מסבך את הפרשה עוד יותר. גם בלי אינטרסים פוליטיים, היתה ההחלטה קשה מאוד. כי משני צידי המיתרס עומדים שיקולים כבדי-מישקל, שקשה לתרגם אותם לשפה של כמויות וכסף. עכשיו הוויכוח הסתבך בלא-מוצא. החזיתות כרגע:

● **פרס-שמיר**. השניים רבוקים ביחד כמו זוג מתאגרפים, שאינם יכולים להיפרד זה מזה מבלי לספוג מהלומות. הראשון מבין השניים שיתמוך בהפסקת הפרוייקט ימשוך אל עצמו ואל מיפלאגתו את זעם העוברים ושינאתם.

● **פרס-רבין**. בהתייצבו בראש המתנגדים למטוס, ליכר יצחק רבין סביבו כמעט את כל מיפלאגתו. זה מהווה סכנה ישירה על ההגמוניה של פרס במיפלאגתו. פרס, הרואה את עצמו מבודד במיפלאגתו, בעודו נהנה מתמיכת שרייהליכוך דווקא, מוכרח להשיג את תמיכתם של שרים נוספים במיפלאגת-העבודה. הוא מפעיל לחצים כבירים. אחרי שושנה ארבל-אלמולילני, הצטרף אליו גם משה שחל. אך מצבו נשאר מסוכן. הוא עלול לאבד בוויכוח זה את מנהיגותו במיפלאגת לטובת רבין, המגבש לעצמו תרמית של איש חזק, בעל-עקרונות.

● **רבין-צה"ל**. עמדתו הרדי משמעת של רבין בשלבים קודמים של פיתוח הלביא נבעה מכך שבראש צה"ל עמד רמטכ"ל פשרן, שלא העניק לו גיבוי. משה לוי רצה להיות, בסדר עם כולם. עכשיו עומד בראש צה"ל דן שומרון, אדם הרבה יותר חזק, שהחליט חדי-משמעת ליידי את הלביא, מטעמים צבאיים מובהקים (ראה הנדון). לצה"ל יש רק קול אחת: קולו של הרמטכ"ל. השילוב של שר-הביטחון והרמטכ"ל, כששניהם נחושי-החלטה, הוא חזק מאוד.

● **שמיר-שרון**. שמיר אינו יכול לזוז מתמיכתו בלביא, שמא יבודד את עצמו במיפלאגתו. אריאל שרון, התומך בכל כוחו במטוס, נושף בעורפו.

● **שמיר-ניסים**. הכוח היחיד בליכוך המתייצב נגד המטוס הוא משה ניסים. הוא מבטא בכך את דעתו הנחרצת של מישר-האוצר. עמדתו העיקבית והקשוחה עוזרת לניסים לא רק לחזק את מעמדו במישר שלו, אלא גם מעלה אותו למעמד של יריב שווה-ערך של שמיר.

● **ניסים-מורדעי**. שמיר ניצל את היעדרו הזמני של ניסים, והטיל על יריבו המושבע, יצחק מורדעי, קודמו בתפקיד שר-האוצר, «לחקור ולהמי-רק לחזק את מעמדו במישר שלו, אלא גם מעלה אותו למעמד של יריב שווה-ערך של שמיר.

● **העיקרון הפרסי**. כל זה הפך את הוויכוח לתיאטרון-אבסורד. שימעון פרס הציע הצעה, שנשמעה תחילה כבדיחה: לוותר על ייצור הלביא. ולתכנן לביא חדש לשנת ה-2000. זה יעלה פחות כסף, האמריקאים לא יתרגזו, המהגנרים יישארו עסוקים, ולא יהיה צורך לייצר אף מטוס אחד. בשנת 2000 אפשר לתכנן את הלביא לשנת 2050.

הדבר פתח פתח לברחנים ולפיי ליטוניסטים. אחד הציע (בגירוסלם פוטסט) להחיל את «העיקרון הפרסי» גם בתחומים אחרים. למשל: תחת ל-בזבז אדמה, כסף ומים יקרים בייצור-כותנה, כדאי לתכנן את ייצור-הכותנה לשנת 2000. החקלאים יקבלו את הכסף עבור התיכונן, האדמה והמים ייועדו למטרות כדאיות יותר, והכל יהיו מרוצים.

זה, הכרוך בהטבות כלכליות מפליגות בארצות-הברית. את התואר מעניק להי קונגרס האמריקאי. מקובל בעולם להי ניה כי לישראל יש במוסד זה השפעה גדולה יותר מאשר לבית הלכן. ישראל יכולה למכור השפעה זו, ששוויה כסף.

● **תרמית של בעל יוזמות סוליטיות בינלאומיות**. צ'אוש'ט קו נהנה בעבר מתרמית יוקרתית זו. בין השאר מילא תפקיד כלשהו ביוזמת-השלום של אנוור-אל-סאראת. במצבו הרעוע הנוכחי, כדאי לו לרענן תרמית זו. כדאי לו להוכיח לעם הרומני, השקוע בצרות כלכליות, ושאין בארצו זכר לגלסנוסט הסובייטי, שמנהיגו הוא דמות עולמית חשובה.

● **קיום הגשר הרומני-ישראלי**. עד כה היתה רומניה המדינה הקומוניסטית היחידה שקיימה יחסים גלויים עם ישראל. עכשיו פועלת ברית-המועצות לחיזוק היחסים, והמדינות הקשורות בה הולכות בעיקר בותיה. צ'אוש'טקו רוצה להזכיר שהוא קדם להם.

כל אלה הם יעדים חשובים, ובייחוד הראשון שבהם. מולם עומדים היעדים של יצחק שמיר. בין השאר:

● **שיפור מעמדו הבינלאומי**. מלי. אחרי המסעות הרבים של שימעון פרס, שהסתיימו כולם בהסכמה תיאורטית בינו ובין מארחיו על קיום ועידה בינלאומית, היה שמיר מעוניין להוכיח שגם הוא יכול לנסוע, להתקבל בזרועות פתוחות ולהכריז על «הסכמה» עם מארחיו.

● **שיפור מעמדו המיפלאג-תי**. גם במאבק הפנימי בתנועת-החרות, היה חשוב לשמיר להוכיח שהוא פעיל, ושהוא מצליח בעולם מבלי לזוז אף במילימטר אחד מן ה«לאווים» של תנועתו. זה היה על כן מיסחר רומני-יהודי, שבו כל אחד משני הצדדים הרוויח. בעיקרו: ישראל מכרה את השפעתה בקונגרס האמריקאי לרומנים, הרומנים שילמו לשמיר במטבע של יוקרה בינלאומית.

שמיר שילם את המחיר מייד עם שובו לישראל כשקרא לאמריקאים פומבית להעניק לרומניה מעמד מיסחרי מועדף. צ'אוש'טקו הקדים ופייס את הערבים על-ידי הומנת יאסר ערפאת לרומניה.

הממשלה C'EST LA VIE בישראל

● **המזמור עצמו כמעט נשכה**. **הוויכוח סביבו הפך להתכתשות פוליטית, שבו משמש המטוס רק באמליה להשגת יעדים אישיים** זה מוכרח היה לקרות. כאשר המערכת הפוליטית דנה זמן כה רב

מלהיכנס לשכונת יהודיות מבלי לנקוט צערי-הזרות חמורים. השניים הוחזקו בתנאים בלתי-אנושיים, וכנראה מתו מחוסר-אוויר במקום-המיסתור התת-קרקעי. תלייתם ומיקוש גופותיהם באו כדאי להסתיר עוכרה זו.

● **מה זה טרור?** היתה זאת בלי ספק פעולת-טרור מובהקת. קשה להעלות על הדעת פעולת-טרור מובהקת יותר מאשר תפיסת בני-ערובה.

העובדה ששני הצעירים האלה היו להלכה אנשי-צבא לובשי-מדים אינה משנה הרבה: גם ישראלים אינם מכחישים כיום בין הריגת קציני צה"ל בעזה לבין הריגת אורחים שם.

פעולת-הטרור השיגה את מטרתה: השילטון הפסיק את ההוצאות-להורג, המוראל שלו התמוטט והוא החליט לצאת מהארץ. הישוב כולו הפיק את התועלת ממעשה-הוועה — גם כשגינה אותו.

זהו ההגיון של פעולת-טרור מסוג זה. אותו ההגיון פועל גם כיום — אך בכיוון ההפוך. מי שמצדיק בריעבד את תליית שני הסמלים, יתקשה לגנות את הפיגועים המבוצעים כיום על-ידי אנשי-המחתרת פלסטיניים. ומי שאינו מצדיק אותה, יצטרך להסתדר עם עצמו לגבי העובדה שהוא נהנה מן התוצאות.

יחסי חוץ סחורה ושמה השפעה

● **שמיר הזיל דימעה, אך מאחורי הביקור ברומניה עמדה עיסקה מוסחרית**

כל פגישת-פיסגה של מנהיגי מדינות היא עיסקה מיסחרית של קח ותן. כל צד במיפגש מעוניין ברווח שהוא מתכוון להפיק מן האירוע. המטרה המוצהרת אינה חשובה. הפגישה הממלכתית בין נשיא רומניה וראש ממשלת-ישראל לא היתה חריג מן הכלל הזה. להיפך: האופי המיסחרי של הפגישה בלט עוד יותר, מפני שהיה ברור מראש כי לא יתכן כלל הסכמה בין ניקולאי צ'אוש'טקו ובין יצחק שמיר בנושא המרכזי שהיה אמור לעמוד על סדר-היום: כינוס ועידה בינלאומית למיזרח התיכון.

שמיר כבר אמר «לאו» לגדולי העולם. לא היה שום מקום להניח כי דווקא כוחה-שיכנוע של המנהיג הרומני, קומוניסט המקיים בארצו מישטר נוקשה, יצליח לסכר את אוזנו של מנהיג-חרות. אולם נושא זה לא שימש אלא ככסות לעניינים האמיתיים. שענייניו את שני המנהיגים. כל אחד מהם רצה להרוויח משהו.

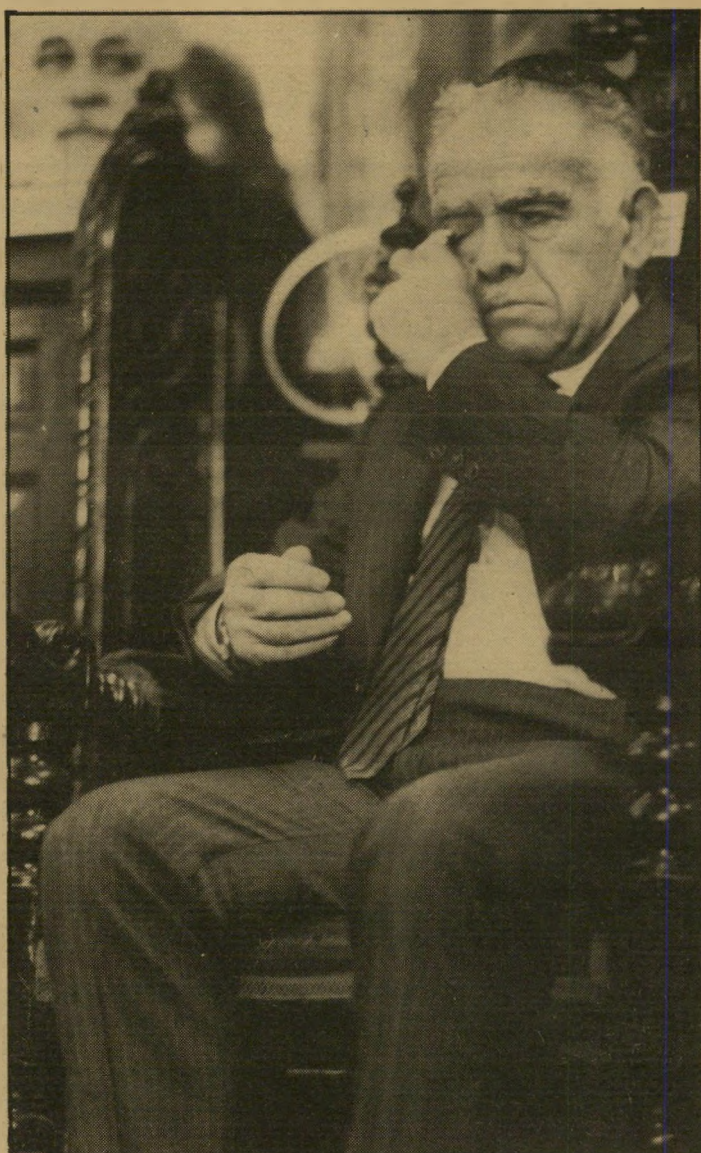
צ'אוש'טקו רצה להשיג, בין השאר: ● **מעמד של «מדינה מועדף»** פת" בארצות-הברית. רומניה פו-שטת רגל, והיא זקוקה מאוד לתואר

ורצה הלורד מוין — על הבריטים, וגרמה להחלטתם לנטוש את הארץ. היה בה הגיון פשוט וברוטאלי: ● **תפיסת בני-ערובה** והריגתם היתה הדרך היחידה שבה ניתן לשכנע את השילטון לחדול מלהוציא-להורג את אנשי-המחתרת שנתפסו.

● **כישא של מילחמת-מחתרת**, אין אפשרות לכרוך בין בני-ערובה. תופ"סים את מי שיש.

● **כאשר רבבות חיילים ושוטרים מחפשים את בנייה-ערובה**, אי-אפשר להחזיקם אלא במקומות-מיסתור שהי תנאים בהם איזמים ועלולים לגרום למותם.

וכך אכן קרה: נתפסו שני סמלים חפים מכל פשע, אנשי-שירותים, שנפגשו בפרהסיה עם יהודים. לא היתה ברירה, כי שאר החיילים נהווו

מני אילון, שכתב העיתונות הממשלתית

ראשי-הממשלה שמיר בבית-הכנסת בבוקר ארשט מיסחר לחוד, דמעות לחוד